

Izveštaj o vanjskom vrednovanju studijskih programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije (prvi ciklus) i Prehrambeno inženjerstvo (drugi ciklus) Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci

AVORS broj i datum: 1/02-04-2-271-15/22 od 19.04.2024. godine

Datumi posjete: 18. i 19. april 2024. godine

Lokacija: Banja Luka

Komisija za vanjsko vrednovanje:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Koordinator: mr Duška Radmanović

***Kriterijumi evaluacije:** Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske.*

Sadržaj

1. Aplikacija	3
1.1 Informacija o procesu akreditacije	3
1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi	4
1.3 Podaci o zahtjevu.....	6
2. Vanjsko vrednovanje	7
2.1 Prethodne aktivnosti	7
2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi	8
3. Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja.....	10
3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima.....	10
3.2 Izvještaj o akreditaciji studijskog programa 1. ciklusa.....	11
3.3 Izvještaj o akreditaciji studijskog programa 2. ciklusa.....	24
4. Preporuke za akreditaciju	36

1. Aplikacija

1.1 Informacija o procesu akreditacije

Univerzitet u Banjoj Luci (u daljem tekstu: Univerzitet) predao je prijavu za akreditaciju klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije 2. juna 2022. godine Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) koja je zavedena pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-271/22 od 2. juna 2022. godine, a naknadno, na 93. sjednici Senata od 25. maja 2023. godine usvojio je Izvještaj o samovrednovanju Univerziteta u Banjoj Luci i 22. juna 2023. godine Univerzitet je podnio zahtjev za akreditaciju ustanove. Radi racionalizacije postupci su spojeni.

Agencija je 27. januara 2023. godine aktom broj 01/02-04-2-271-2/22 zatražila od Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske, kao nadležnog organa uprave, provjeru legitimnosti rada ustanove i studijskih programa, a istog dana aktom br. 01/02-04-2-271-3/22 od Republičke uprave za inspekcijske poslove podatke u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora nad Univerzitetom i sudijskim programima.

Ministarstvo je dopisom broj 19.040/612-22/23 od 14. februara 2023. godine informisalo Agenciju da su za Univerzitet i studijske programe izdata rješenja i dozvole za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, te da se u Ministarstvu ne vodi nijedan drugostepeni postupak u kojem je žalitelj Univerzitet.

Republička uprava za inspekcijske poslove je odgovorila dopisom broj 24.120/054-114-5/23 od 21. marta 2023. godine i konstatovala je da ustanova radi u skladu sa zakonskim propisima.

Agencija je rješenjem broj 01/02-04-2-271-1/22 od 14. jula 2022. godine za koordinatora postupka akreditacije Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa imenovala pomoćnika direktora za akreditaciju i međunarodnu saradnju, mr Dušku Radmanović.

Agencija je 6. juna 2023. godine sa Univerzitetom zaključila Ugovor za usluge akreditacije Univerziteta i klastera studijskih programa pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-271-6/22, koje će Agencija izvršiti na osnovu:

- analize usaglašenosti dokumentacije sa zakonskim zahtjevima (legitimnost zahtjeva), kompletnosti dokumentacije u odnosu na važeće zakonske propise Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao i pravilima evropskih asocijacija u ovoj oblasti i
- vanjskog vrednovanja u svrhu akreditacije sa ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, kriterijuma za akreditaciju studijskih programa i visokoškolskih ustanova i procjene usaglašenosti strukture i sadržaja studijskih programa sa utvrđenim izlaznim profilima.

Ugovorom su definisane obaveze Univerziteta i Agencije kao i povjerljivost svih informacija pruženih u toku postupka vanjskog vrednovanja.

Agencija je zatim sprovela postupak odabira članova Komisije stručnjaka u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i Zakonom o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske, aktom

broj 01/02-04-2-271-5-1/22 od 31. marta 2023. godine uputila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH Prijedlog za imenovanje Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije (dalje: Komisija stručnjaka).

Imenovana je Komisija stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Nakon izvršenog imenovanja Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH rješenjem broj: 05-33-1-158-2/23 od 12. aprila 2023. i 05-33-1-158-4/23 od 10. oktobra 2023. godine pristupilo se detaljnoj analizi dokumentacije nakon čega su uslijedile aktivnosti na pripremi posjete visokoškolskoj ustanovi.

1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi

Podaci o visokoškolskoj ustanovi	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	Univerzitet u Banjoj Luci Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A 78 000 Banja Luka info@unibl.org
Internet adresa	https://unibl.org/
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Samoupravni sporazum o osnivanju Univerziteta u Banjoj Luci, 25. septembar 1975. godine. Predsjedavajuće tijelo rektora odnosno prorektora svih jugoslovenskih Univerziteta, 7. novembar 1975. godine.
Poresko-identifikacioni broj (PIB)	PIB 401017720111
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku	01040251
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Ekonomski fakultet, Ekonomski institut, Elektrotehnički fakultet, Institut za ispitivanje građevinskog materijala, Mašinski fakultet, OOUR Institut za hemijsku preradu drveta Incel, OOUR Istraživačko-razvojni centar „Jelšingrad“, OOUR za profesionalnu elektroniku „Rudi

	Čajavec“, Pedagoška akademija, Poljoprivredni zavod, Pravni fakultet, Tehnološki fakultet, Veterinarskostočarski centar, Viša ekonomsko-komercijalna škola, svi u Banjoj Luci, i Viša tehnička škola u Bihaću.
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje	02/04-3.2697-1/21 od 29.11.2021. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	07.2-9616/07 od 28.12.2007. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	07.023/612-625-2/10 od 12.11.2010. godine
Organizacione jedinice koje se posjećuju i odgovorna lica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademija umjetnosti, Dragana Purković-Macan, ma, vanr. prof. 2. Arhitektonsko-građevinsko- geodetski fakultet, dr Saša Čvoro, vanr. prof. 3. Ekonomski fakultet, dr Milenko Krajišnik, vanr. prof. 4. Elektrotehnički fakultet, dr Zoran Đurić, red. prof. 5. Mašinski fakultet, dr Aleksandar Milašinović, red. prof. 6. Medicinski fakultet, dr Ranko Škrbić, red. prof. 7. Poljoprivredni fakultet, dr Zlatan Kovačević, red. prof. 8. Pravni fakultet, dr Željko Mirjanić, red. prof. 9. Prirodno-matematički fakultet dr Goran Trbić, red. prof. 10. Rudarski fakultet, dr Vladimir Malbašić, vanr. prof. 11. Tehnološki fakultet, dr Borislav Malinović, vanr. prof. 12. Fakultet političkih nauka, dr Ranka Perić-Romić, vanr. prof. 13. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, dr Borko Petrović, vanr. prof. 14. Filozofski fakultet, dr Srđan Dušanić, red. prof. 15. Filološki fakultet, dr Biljana Babić, red. prof. 16. Šumarski fakultet, dr Marijana Kapović-Solomun, vanr. prof. 17. Fakultet bezbjednosnih nauka, dr Predrag Čeranić, docent
Kontakt osoba (za posjetu)	Prorektor za nastavu i studentska pitanja prof. dr Strain Posavljak
Broj telefona	051/321-181

1.3 Podaci o zahtjevu

Univerzitet je uz zahtjev za akreditaciju dostavio popunjen aplikacioni obrazac prateći odgovarajuće standarde i kriterijume, kao i samoevaluacioni izvještaj i prateću dokumentaciju koja je hiperlinkovima povezana s aplikacionim obrascem (Statut, Rješenja i dozvole za rad, Strategiju, Pravilnik o osiguranju kvaliteta Univerziteta i dr.). Prethodno je Univerzitet prijavio akreditaciju klastera studijskih programa, dostavio popunjene aplikacione obrasce kao i samoevaluacione izvještaje i prateću dokumentaciju za prijavljene studijske programe.

Univerzitet u Banjoj Luci je zahtjevom broj 01-2.1155/22 od 2. juna 2022. godine prijavio je 17 studijskih programa za akreditaciju. Pravilnikom o određivanju visine naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije i vrstama i načinu raspodjele vlastitih prihoda propisani su normativi rada Komisije stručnjaka koji za klustersku akreditaciju predviđaju akreditaciju najviše deset studijskih programa u jednom klasteru. Takođe, na Listi stručnjaka sa kojeg se bira Komisija stručnjaka za akreditaciju Univerziteta i klastera studijskih programa ne nalazi se dovoljan broj stručnjaka iz svih užih naučnih oblasti kojima pripadaju navedeni studijski programi. Analizirajući sve navedeno Agencija je zaključila da je u prvoj fazi moguće sprovesti postupak vanjskog vrednovanja za sljedeće studijske programe:

Studijski programi prijavljeni za akreditaciju		
Naziv studijskog programa:	Nivo studija	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija
Hemija	1.ciklus	- Diplomirani hemičar, 240 ECTS i - Diplomirani profesor hemije, 240 ECTS.
Tekstilno inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva, 180 ECTS, Smjer: Dizajn i konfekcija - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva, 240 ECTS, Smjer: Odjevna tehnologija i dizajn - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva, 240 ECTS, Smjer: Obučarska tehnologija i dizajn
Grafičko inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer grafičke tehnologije, 240 ECTS, Smjer: Opšti
Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, sa smjerovima: - Proizvodni - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane	1.ciklus	- Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije, 240 ECTS, Smjer: Proizvodni - Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije 240 ECTS, Smjer: Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica - Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije, 240 ECTS - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane

Hemija	2.ciklus	-Master hemije - 300 ECTS
Tekstilno inženjerstvo	2.ciklus	-Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Dizajn i odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Obučarska tehnologija
Grafičko inženjerstvo	2.ciklus	-Master inženjer grafičke tehnologije - 300 ECTS, Smjer - Opšti
Prehrambeno inženjerstvo	2.ciklus	-Master prehrambenog inženjerstva – 300 ECTS
Hemijsko inženjerstvo	2.ciklus	-Master hemijskog inženjerstva - 300 ECTS

2. Vanjsko vrednovanje

Predmet vanjskog vrednovanja jeste ocjena kvaliteta Univerziteta (ocjena i revizija kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji Univerziteta) i kvaliteta studijskih programa i njegovih ishoda (mogućnost zaposlenja svršenih studenata).

2.1 Prethodne aktivnosti

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije za akreditaciju Univerziteta i klastera studijskih programa te nakon izvršene provjere legitimnosti visokoškolske ustanove otpočele su pripreme Komisije stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Komisija je na razmatranje dobila dokumentaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce, samoevaluacioni izvještaj, te brojnu prateću dokumentaciju.

Komisija je takođe dobila Standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Kriterijume za akreditaciju visokoškolske ustanove i Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske, obrasce liste provjere za člana Komisije stručnjaka i obrasce izvještaja.

Agencija je organizovala online sastanak preko google meet aplikacije sa Komisijom stručnjaka 16. i 19. januara 2024. godine kojem su prisustvovali koordinator i članovi Komisije stručnjaka. Tokom sastanaka Komisija je utvrdila metodologiju rada i između ostalog usaglasila, poštujući akte Agencije i sve relevantne propise u Republici Srpskoj i BiH, da svaki član Komisije ima obavezu da na osnovu analizirane dokumentacije visokoškolske ustanove popuni obrazac individualne liste provjere koja služi kao podsjetnik članu Komisije sa pitanjima, zapažanjima i zahtjevima za dodatne dokumente za posjetu ustanovi. Na sastanku su dogovorene sve pojedinosti rada, te usaglašeno zajedničko razumijevanje zahtjeva standarda i kriterijuma.

Putem elektronske pošte koordinator je sa Komisijom usaglasio prijedlog termina i Plan i program posjete visokoškolskoj ustanovi, koji predviđa posjetu u trajanju od dva radna dana Univerzitetu u Banjoj Luci i Prirodno-matematičkom fakultetu, te naknadnu posjetu Tehnološkom fakultetu.

Prije posjete Komisije za vanjsko vrednovanje, rukovodstvo i predstavnici službi Univerziteta su upoznati sa detaljima i tokom predstojeće posjete, te im je blagovremeno dostavljen Plan i program posjete koji su dopunili imenima učesnika na svakom pojedinom sastanku. Predmet vanjskog vrednovanja je Univerzitet u Banjoj Luci i klaster studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije kroz procjenu obavljanja osnovne djelatnosti u odnosu na stepen ispunjenosti Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH i relevantnih Evropskih standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, kao što je navedeno u Aplikaciji za akreditaciju.

Tokom sastanka je usaglašen fokus na pojedina pitanja, razmijenjena su mišljenja stečena nakon pregleda aplikacija Univerziteta i studijskih programa, usaglašen način vođenja razgovora, kao i druga pitanja od važnosti za profesionalan rad Komisije stručnjaka.

2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi

Posjeta Tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci realizovana je 18. i 19. aprila 2023. godine, a Plan i program posjete (dalje: Plan posjete) dostupan je u arhivi Agencije, uz dosije Univerziteta, i usaglašen je sa svim članovima Komisije stručnjaka, te blagovremeno dostavljen Univerzitetu kako bi se pripremila dokumentacija koju članovi Komisije stručnjaka traže na uvid i da bi rad na vrednovanju bio što bolje organizovan.

Planom posjete bilo je predviđeno da Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- rukovodstvom fakulteta,
- timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja,
- sa predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi,

- sa predstavnicima Kancelarije za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i Centra za razvoj i podršku istraživanju,
- sa predstavnicima akademskog osoblja,
- sa predstavnicima studenata,
- sa predstavnicima diplomiranih studenata/alumni i
- sa predstavnicima tržišta rada.

Svi sastanci su realizovani u skladu sa planom posjete.

Tokom prvog radnog dana 18. februara 2024. godine, Komisija stručnjaka je održala prvi sastanak sa rukovodstvom Tehnološkog fakulteta, potom je uslijedio sastanak sa timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja, a nakon toga sa predstavnicima administrativnih službi (studentska služba, biblioteka i dr.). Nakon pauze i interne konsultacije Komisije stručnjaka uslijedio je sastanak sa akademskim osobljem i studentima studijskih programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije (prvi ciklus), Prehrambeno inženjerstvo (drugi ciklus) i Hemijsko inženjerstvo (drugi ciklus). Nakon pauze za ručak nastavio se razgovor sa predstavnicima privrede/tržišta rada i diplomiranim studentima Tehnološkog fakulteta. Obilaskom resursa završen je prvi dan posjete fakultetu.

Posjeta se nastavlja drugog radnog dana, 19. aprila, sastankom sa akademskim osobljem i studentima studijskih programa Tekstilno inženjerstvo (prvi i drugi ciklus) i Grafičkog inženjerstva (prvi i drugi ciklus) Tehnološkog fakulteta.

Nakon održanih sastanaka i obavljenih razgovora, članovi Komisije stručnjaka su na kraju održali interni sastanak na kojem su iznijeli individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dobijene informacije i analizirali rad Komisije stručnjaka. Tokom diskusije svi članovi Komisije stručnjaka su usaglasili stavove. Na kraju je slijedila usmena prezentacija izvještaja rukovodstvu Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci. O ovim zapažanjima date su i posebne preporuke u nastavku izvještaja.

3. Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja

Vanjsko vrednovanje je urađeno provjerom nivoa ispunjenosti zahtjeva ESG standarda i Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

Kriterijumi za ocjenu nivoa ispunjenosti zahtjeva:

- Nivo I nema dokaza ili postoje djelimični, nepouzdana dokazi ispunjenja zahtjeva (potpuno novo ili strano u organizaciji),
- Nivo II zahtjev je planiran, postoji samo na papiru i/ili djelimično sproveden,
- Nivo III zahtjev je planiran, sproveden i prate se efekti,
- Nivo IV zahtjev je planiran, sproveden, prate se efekti, sa/bez uvođenja stalnih prilagođavanja i poboljšanja na osnovu poređenja sa najboljima.

I	VŠU ne ispunjava zahtjev
II	VŠU djelimično ispunjava zahtjev
III	VŠU pretežno ispunjava zahtjev
IV	VŠU u potpunosti ispunjava zahtjev

3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima

Vanjsko vrednovanje studijskih programa urađeno je na bazi:

- Analize dokumentacije studijskih programa koje je visokoškolska ustanova dostavila u sklopu zahtjeva za akreditaciju.
- Posjete visokoškolskoj ustanovi i uvida u realno stanje obavljenom od strane Komisije stručnjaka.

Studijski programi vrednovani su u odnosu na Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija i to:

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3),
2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6),
3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7),
4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3),
5. Ljudski potencijal (5.1, 5.2, 5.3, 5.4),
6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5),

7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2),
8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1),
9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4) i
10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3).

Svoje stavove Komisija je gradila i na velikom broju dokaza i dokumenata koji se nalaze pohranjeni u arhivi Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske.

3.2 Izveštaj o akreditaciji studijskog programa 1. ciklusa

Naziv studijskog programa:	Nivo studija:	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija:
Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, sa smjerovima: <ul style="list-style-type: none"> - Proizvodni - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane 	1. ciklus	Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije, 240 ECTS- Proizvodni Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije, 240 ECTS-Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije, 240 ECTS-Nutritivni kvalitet hrane i ishrane

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)
<p>1.1 Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.</p> <p>1.2 Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.</p> <p>1.3 Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutrašnji učesnici doprinose kvalitetu studijskih programa, te definiše način uključivanja spoljnih učesnika u tome.</p>

Dobre strane:

Univerzitet u Banja Luci ima usvojenu i jasno definiranu politiku kvaliteta, a predmetni pravni akti objavljeni su na web stranicama Univerziteta i odnose se na sve sastavnice.

Na web stranici su uz ostale dokumente objavljeni i: [Statut Univerziteta u Banjoj Luci](#), [Odluka o formiranju Komiteta za osiguranje kvaliteta](#), [Strategija obezbjeđenja kvaliteta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), [procedura za praćenje i unapređenje kvaliteta, kao i obrasci za praćenje pokazatelja kvaliteta](#) (<https://www.unibl.org/sr/univerzitet/osiguranje-kvaliteta/sistem-kvaliteta>), [Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025. godine](#).

Redovne godišnje aktivnosti obezbjeđenja kvaliteta su Studentska anketu o kvaliteti nastavnog procesa, Samoevaluacioni izvještaj univerziteta, Prikupljanje i obradu pokazatelja kvaliteta te Organizovanje seminara, tribina i radionica na teme iz osiguranja kvaliteta.

Na nivou Univerziteta uspostavljena je i Kancelarija za osiguranje kvaliteta (KoK) sa zaposlenim koordinatorom za osiguranje kvaliteta, a imenovani su i koordinatori kvaliteta u organizacionim jedinicama (fakultetima i Akademiji).

Politika kvaliteta aktivno služi promociji istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija. U potpunosti je transparentna i predviđa uključivanje vanjskih dionika. Kao preduvjet za osiguranje kvaliteta poučavanja, za upis na 1. ciklus studija provodi se prijemni – kvalifikacioni ispit iz matematike i kemije.

Slabe strane:

Izvještaj o internoj evaluaciji obiluje podacima, ali nije u potpunosti prikladan za evaluaciju studijskog programa, jer ne sadrži analize godišnjih indikatora iz sustava kvaliteta. Iz podataka u ovakvom izvještaju teško je provoditi analize uspješnosti i donositi strategije razvoja utemeljene na pouzdanim indikatorima.

Zbog objektivnih razloga (manji broj srednjoškolaca, manji broj upisanih studenata, nedovoljan broj prerađivačkih privrednih kapaciteta za prijem svih studenata na studentsku praksu i zapošljavanje, komplicirane procedure za suradnju s privredom i dr.) Tehnološki fakultet djeluje u ograničenim uvjetima i otežano mu je daljnje podizanje kvaliteta rada u pojedinim područjima visokog obrazovanja.

Prema statističkim podacima i iskustvima veliki broj studenata odustaje od započetog studija jer se "nisu pronašli u području studija".

Preporuke za unapređenje:

Samoevaluacijske izvještaje za naredni akreditacijski ciklus treba popunjavati višegodišnjim brojčanim analizama i usporedbama indikatora za ocjenu kvaliteta. Iz ovakvih analiza moraju biti vidljivi trendovi porasta ili pada indikatora za pojedine aktivnosti.

Sve aktivnosti potencijalno korisne za privlačenje uspješnih srednjoškolaca, suradnje s privrednim i inozemnim partnerima potrebno je pojačano predstavljati na web stranici Tehnološkog fakulteta radi privlačenja studenata prikladnih za područje studija.

Pokretanje procedura za izmjene univerzitetskih i fakultetskih dokumenata koje bi omogućile uspješnije suradnje s privrednim i inozemnim subjektima trebalo bi provesti u što kraćem roku.

KRITERIJUM 1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

III

2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)

- 2.1 Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane.
- 2.2 Studijski programi su usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnih reformskih procesa.
- 2.3 Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definisani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.
- 2.4 Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacionim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).
- 2.5 Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (podijeljeno prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obavezne i specifične opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima naučne/umjetničke oblasti.
- 2.6 Visokoškolska ustanova obezbjeđuje: interdisciplinarnost/ multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešće studenata u naučno/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.

Dobre strane:

Prema Izvještaju o internoj evaluaciji u kreiranju studijskih programa sudjelovale su sve zainteresirane strane. Pored akademskog osoblja, aktivno učestvuju predstavnici diplomiranih inženjera prehrambene tehnologije zaposleni u privrednim subjektima i studenti prvog i drugog ciklusa studija, preko svojih predstavnika u komisijama za izrade elaborata i predstavnika u naučno-nastavnom vijeću fakulteta (prilog – Odluka o imenovanju Komisije za izradu Elaborata).

Studijski programi usklađeni su sa generičkim deskriptorima kvalifikacijskih razina iz kvalifikacijskog okvira u BiH (Sarajevo, studeni 2010.). Usklađeni su i sa ishodima učenja, strategijom razvoja Univerziteta, naučnim i obrazovnim standardima, srodnim programima iz BiH i inozemstva i potrebama privrede. Izvođenje inoviranog studijskog programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, za prvu generaciju studenata krenulo je 2017./2018. akademske godine.

Anketiranje proizvodnih preduzeća je rađeno 2020. i 2022. godine. To je formalna saradnja, a neformalna saradnja sa studentima i predstavnicima privrede je svakodnevna.

Ciljevi i ishodi učenja studijskih programa, kao i ishodi učenja na pojedinim predmetima jasno su definirani i prikazani u matičnom obliku u Izvještaju o internoj evaluaciji.

Nastavni plan i program za svaku studijsku godinu sadži potpune opise nastavnih predmeta, studentskih obveza, opterećenja i sve ostale podatke prema međunarodnim standardima.

Studentima je omogućena studentska praksa, uključivanje u naučne, promotivne i sportske aktivnosti.

Slabe strane:

Prema informacijama prikupljenim u razgovorima s različitim grupama, Komisija je mišljenja da je nedovoljno privrednih subjekata bilo aktivno uključeno u inoviranje studijskih programa. Dio prikupljenih informacija je iz usmenih neformalnih razgovora za koje ne postoji pisani trag o iskazima stavova partnera iz privrede.

Preporuke za unapređenje:

Buduću komunikaciju s partnerima iz privrede i prakse potrebno je provoditi i pisanim putem te dokumentirati teme i zaključke vezane za unaprjeđenje studijskih programa.

KRITERIJUM 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)

3.1. Akademsko osoblje koje izvodi nastavu je prethodno pripremljeno i motivisano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata.

- 3.2. Akademsko osoblje motiviše i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, naučno-istaživačkom i nastavno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konsultacije i podršku.
- 3.3. Studenti se ocjenjuju kroz javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje, kao i kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa.
- 3.4. Procedure ocjenjivanja regulišu: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i komisije, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje.
- 3.5. Visokoškolska ustanova ima proceduru koja definiše postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata određenog ciklusa studija, kao i prava obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.
- 3.6. Predstavnici studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje određenih odluka o studijskim programima.
- 3.7. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere.

Dobre strane:

Menadžment Fakulteta i akademsko osoblje analiziraju rezultate studentske ankete i provode potrebne korekcije u cilju poboljšanja nastavnog procesa i povećanja transfera znanja sa nastavnika na studente. U skladu s komentarima studenata i nastavnika donose se akcijski planovi o inoviranju opreme i nastavnog procesa, a koji se provode u kratkim rokovima.

Studenti su uključeni u brojne projekte u sklopu istraživačkih projekata, projekata za privredne subjekte kao i završnih i diplomskih radova iz kojih mentori sa studentima objavljuju naučne radove.

Iz razgovora sa studentima i posebno iz visokih ocjena koje daju nastavnicima u anonimnoj studentskoj anketi, vidljivo je zadovoljstvo transparentnošću i objektivnošću ocjenjivanja studentskih postignuća. Većinom profesori i asistenti traže da pišu komentare kako bi oni znali šta treba da koriguju i poboljšaju u svom radu.

Nema žalbenih postupaka jer nastavnici i studenti sve rješavaju dogovorno.

Svi postupci prijave, izrade i obveza studenata i mentora za kvalifikacijske radove studenata propisani su pravilnicima, a uz njih su propisani i obvezni obrasci za svaku proceduralnu aktivnost u mogućim postupcima.

Studenti su i pravno i aktivno uključeni u sve strukture rada fakulteta, od promocije i odlučivanja do studentskih takmičenja i izbornih aktivnosti. Po dva predstavnika svake studijske godine uključena su u rad naučnog vijeća (8 studenata).

Studentima je omogućeno besplatno učenje stranih jezika zaslugom Univerziteta.

Slabe strane:

Ankete se provode prije nego su studenti proučili nastavnu literaturu i položili ispit pa je moguće da ne odražavaju realne stavove studenata. Predstavnici studenata u različitim tijelima fakulteta ne kontaktiraju redovito s bazom koju predstavljaju pa povremeno izostaje bolje komuniciranje potreba i zahtjeva na razini upravljanja fakultetom.

Preporuke za unapređenje:

Studentsku anketu poželjno je provoditi pri upisu u višu godinu studija jer će ju popunjavati studenti koji su izvršili sve obveze na prethodnoj akademskoj godini i rezultati će biti korisniji za unapređenje nastavnog procesa.

Obvezati predstavnike studenata na redovite sastanke s bazom koju predstavljaju.

KRITERIJUM 3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Ocjena ispunjenosti:

III

4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)

- 4.1. Upis studenata na studijski program bilo kojeg ciklusa vrši se na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterijuma koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa analiziranim društvenim potrebama i obezbijeđenim resursima za izvođenje programa. Konkurs za upis se javno objavljuje na Web stranici ustanove i u medijima.
- 4.2. Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, a što podrazumijeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja su uspostavljene. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.
- 4.3. Diplomiranim studentima se dodjeljuje dokument koji pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, te kontekst, nivo, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.

Dobre strane:

Studijski programi iz područja prehrambene tehnologije izvode se dugo i vidljivo je korištenje prethodnih iskustava u organizaciji nastave i transferu znanja. Nova [Pravila studiranja na I i II ciklusu akademskih studija](#) detaljno reguliraju sva područja studiranja. Kriterijumi za upis na I ciklus studija su transparentni, uključuju provjere znanja i uspjeh u prethodnom školovanju. Konkurs za upis se javno objavljuje na web stranici ustanove i u medijima.

Postoje procedure za priznavanje razdoblja studija u inostranstvu i na drugim VŠU.

Diplomiranim studentima dodjeljuju se diploma i dopunska isprava o studiju, a na zahtjev i prijevod dokumenata na strani jezik, uz naplatu.

Slabe strane:

Jedna studentica je bila na razmjeni studenata jedan semestar. Četiri predmeta je u inostranstvu položila, a dva predmeta je morala nadoknaditi kada se vratila u Banja Luku. Morala je svaki dan slušati predavanja jer nije bilo dobro isplanirano razdoblje u inostranstvu.

Procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja nisu uspostavljene.

Preporuke za unapređenje:

Obavezno dodatno urediti studentsku mobilost, priznavanje razdoblja studija i ECTS bodove stečene u inostranstvu.

Donijeti potrebne pravilnike i procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja radi rasterećenja nastavnog procesa i olakšavanja studentskog napredovanja kroz studij.

KRITERIJUM 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certifikovanje

Ocjena ispunjenosti:

IV

5. Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)

- 5.1. Broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa je u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje.
- 5.2. Visokoškolska ustanova ima definisanu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijumima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijumima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unapređenje.
- 5.3. Akademsko osoblje je posvećeno istraživačkom, odnosno naučno-istraživačkom i umjetničkom radu, posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.
- 5.4. Administrativnom i pomoćnom osoblju je omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja.

Dobre strane:

Radni odnos i obveze zaposlenika uređeni su [Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), a obveze i mogućnosti napredovanja nastavnika i suradnika [Pravilnikom o uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja](#).

Iz dostavljenih dokumenata o pokrivenosti nastave i opterećenju nastavnika, vidljivo je da je na studijskom programu Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije angažovan 31 nastavnik, od čega 27 nastavnika, odnosno 87% ima ugovor o radu sa punim radnim vremenom.

Slabe strane:

Zbog prevelikog opterećenja nastavnim obvezama i ostalog prekovremenog rada ne razvijaju se ravnomjerno sva područja djelovanja. Pojedini zaposlenici uključeni u rad Uprave, Odbora, Komisija i druge aktivnosti nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Preporuke za unapređenje:

Pravnim aktima regulirati smanjenje nastavnog opterećenja za članove Uprave i drugih zahtjevnih angažmana u radu fakulteta.

Omogućiti svim zaposlenicima iz reda akademskog osoblja ravnopravno uključivanje u istraživačke projekte, a projektne ideje generirati s tim ciljem.

Za daljnji razvoj i unaprjeđenje naučnoga rada trebalo bi iznaći mogućnosti pristupa relevantnim svjetskim bazama podataka o znanstvenim istraživanjima i objavljenim radovima.

KRITERIJUM 5. Ljudski potencijali

Ocjena ispunjenosti:

IV

6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)

- 6.1. Resursi za izvođenje studijskog programa koji u skladu sa Preporukama Agencije o kriterijumima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje su dovoljni i dostupni studentima.
- 6.2. Obavezna i specifična potrebna oprema za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/uže naučne oblasti je dostupna. Visokoškolska ustanova, obezbjeđuje obaveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.
- 6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.
- 6.4. Visokoškolska ustanova prati realizaciju plana ulaganja u fizičke resurse i opremu za naučno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.

6.5. Visokoškolska ustanova obezbjeđuje kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.

Dobre strane:

Sudjelovanje u međunarodnim i nacionalnim istraživačkim i stručnim projektima, redovito se kontrolira i unosi u evidenciju o zaposlenom nastavnom osoblju (web stranica: [Link 1](#), [Link 2](#)), a ukupni pregled najznačajnijih pokazatelja se može vidjeti na web stranici i u Izvještaju o internoj evaluaciji.

Fakultet na web stranici ima objavljen katalog istraživačke opreme s fotografijama opreme i kratkim opisima područja korištenja.

Fakultet ima na raspolaganju 18 laboratorija, 6 učionica i dvije informatičke učionice, a studentima su tijekom rada stalno na raspolaganju izvođača nastave i tehničko osoblje.

Prema informacijama dobivenim u razgovorima s brojnim sugovornicima, plan ulaganja u nastavnu i istraživačku opremu ažurira se i usvaja u zavisnosti o istraživačkim projektima i ostalim приходима. Odluke se donose transparentno ali zbog teme projektnih istraživanja i ugovornih obveza po projektima, nisu uvijek u skladu s ciljevima podjednakog razvoja svih nastavnih područja i sadržaja.

Akademskom osoblju i studentima na raspolaganju je i oprema privrednih partnera i drugih VŠU, u skladu sa sklopljenim ugovorima o suradnji. U slučaju iznošenja opreme s matičnog fakulteta korisnici potpisuju revers s podacima o rokovima korištenja i kretanju opreme.

Postoji i Pravilnik koji regulira pitanja raspodjele sredstava pri radu za privredne subjekte i eventualne inovacije i patente.

Slabe strane:

Ne razvijaju se ravnomjerno sva područja djelovanja. Pojedini zaposlenici nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Iz razgovora s nastavnicima i suradnicima dobivena je informacija da nemaju pristupa bazama podataka i da se koristi improvizovana baza podataka jer fakultet zbog financija nije u sistemu COBISS. Od drugih sugovornika moglo se čuti da imaju pristup WoS bazama znanstvenih sadržaja i da je u tijeku obuka za njihovo korištenje.

Povremeno se nastavnici radi pravovremenog dovršenja projekata, a zbog nedostatka finansijskih sredstava i obveze dovršenja projekta, odriču honorara da bi imali sredstava za daljnji rad.

Preporuke za unapređenje:

Neophodno je u proporcionalnoj mjeri finansijskim sredstvima podupirati sve nastavnike i suradnike u uključivanju u istraživanja na projektima kao i u objavljivanje rezultata istraživanja. Svi trebaju biti uključeni u istraživanja na projektima.

Potrebno je transparentno i pravovremeno informirati nastavnike i suradnike o mogućnostima pristupa relevantnim bazama podataka.

Neophodno je radi motiviranja i podrške naučno-istraživačkom radu oformiti finansijski fond koji bi omogućio potporu dovršenju projekata i honoriranje istraživača koji svojim projektima, radom i publikacijama značajnije doprinose vidljivosti i rejtingu fakulteta.

KRITERIJUM 6. Resursi i finansiranje**OCJENA ISPUNJENOSTI:****III****7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)**

7.1. Sistem redovnog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektima studijskih programa (o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zadovoljstvu studenata, zapošljivosti svršenih studenata i slično) je uspostavljen i koristi se za unapređenja kvaliteta studijskih programa.

7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra, kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.

Dobre strane:

Na tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci diplomiralo je 1996 studenata, master rad obranilo 46 studenata, magistrirao je 101 student i doktoriralo je 53 kandidata.

Svi potrebni podaci se redovito prikupljaju i analiziraju. Iz objektivnih razloga neke informacije poput zapošljivosti svršenih studenata nisu u potpunosti relevantne. Studentsku populaciju čine pojedinci iz različitih dijelova BiH, a na zavodu za zapošljavanje se evidentira samo domicilne studente i povratnike s drugih studija iz zemlje i inozemstva.

Podaci o zaposlenicima prikupljaju se i analiziraju redovito, a kratki osvrt na brojčana stanja prikazana je u komentarima za kriterij br. 5.

Slabe strane:

Na web stranici je objavljen materijal iz elaborata o studijskom program, ali ne ažuriraju se svi podaci za svaku akademsku godinu. Izmjene podataka se odnose na izvođače nastave i eventualne promjene prezimena postojećih izvođača.

Preporuke za unapređenje:

Popis literature i ostale važne informacije za učenje potrebno je najmanje jednom godišnje ažurirati u informacijama o studijskom programu na web stranici.

KRITERIJUM 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

III

8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)

8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni. Minimum 50% od ukupnih informacija je na engleskom jeziku.

Dobre strane:

Aktivnosti Tehnološkog fakulteta predstavljene su putem web stranice. Informacije su uglavnom ažurne i uključuju linkove na predmetne teme i dokumente.

Objavljeni su svi važni pravni akti i informacije kao i informacijski paket za studente sa svim relevantnim informacijama o upisima i sadržajima pojedinih studijskih programa.

Na web stranici Tehnološkog fakulteta prikazani su svi relevantni podaci o akademskom osoblju, njihovom godišnjem angažmanu u nastavi, istraživačkom radu i objavljenim naučnim radovima. Podaci su objavljeni latiničnim i ćiriličnim pismom, a veliki dio informacija je objavljen i na engleskom jeziku.

Slabe strane:

Zaposlenicima i studentima se putem web stranice daju informacije o mogućim programima međunarodne razmjene i aktualnim natjecajima. Na web stranici nisu pronađene informacije o iskustvima i svjedočenjima o pojedinim programima, zemljama i institucijama domaćinima, a te o iskustvima kandidata korisnika prethodnih stipendija.

Preporuke za unapređenje:

Putem web stranice objavljivati iskustva kandidata koji su sudjelovali u programima međunarodne razmjene.

KRITERIJUM 8. Informisanje javnosti o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

IV

9. Kontinuirano praćenje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)

- 9.1. Procedure za periodičnu evaluaciju, unapređenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa su uspostavljene. Procedure uključuju mišljenja studenata i drugih unutrašnjih i spoljnih zainteresiranih strana.
- 9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plan i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unapređenja istog.
- 9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje diplomiranih studenata i sl.
- 9.4. Kvalitet, savremenost i dostupnost resursa se evaluiraju putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.

Dobre strane:

Tehnološki fakultet ima jasno uspostavljene i dokumentirane procedure za praćenje i unaprjeđenje kvaliteta studijskih programa. Podaci se redoviti analiziraju, a unaprjeđenja se odobravaju formalnim odlukama na različitim nadležnim tijelima i provode u vrlo kratkom roku.

Studijski programi i provedba nastavnog procesa se interno evaluiraju po završetku svakog semestra. Vanjske dionike kontaktira se povremeno usmenim putem, a tijekom odlučivanja o izmjenama programa aktivno se uključuju pojedini partneri iz privrede.

Internationalizacija i međunarodna suradnja aktivno se provode i prate s ciljem intenziviranja i mogućih poboljšavanja. Redovitim anketiranjem zaposlenika i studenata prate se rezultati provedbe strategije i akcijskih planova.

Slabe strane:

Iako Tehnološki fakultet ulaže znatan trud u poboljšanja nastavnog procesa postoje mogućnosti za kvalitetnije uključivanje privrednih subjekata. Neravnomjerno su zastupljene pojedine industrijske grane i aktivnosti u konzultacijama i izmjenama sadržaja. Izvođači nastave nemaju dovoljno vremena i mogućnosti uvoditi planirana unaprjeđenja.

Preporuke za unapređenje:

Potrebno je nastaviti provoditi anketiranje i analiziranje odgovora privrednih subjekata uz precizno i sustavno dokumentiranje planiranih smjerova, planova i aktivnosti u cilju poboljšanja studijskih sadržaja.

KRITERIJUM 9. Kontinuirano praćenje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3)	
<p>10.1. Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu se promoviše i unapređuje putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva.</p> <p>10.2. Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.</p> <p>10.3. Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji Izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unapređenje.</p>	
Dobre strane:	
<p>Mobilnost zaposlenika i studenata snažno se promovira putem web stanica i redovitih poticajnih mjera. Natječaji za međunarodne stipendije i programe mobilnosti objavljuju se redovito.</p> <p>Univerzitet ima uspostavljen Ured za međunarodnu suradnju koji u potpunosti servisira potrebe kandidata, od rješavanja pitanja viza, međunarodnih osiguranja i svih ostalih administrativnih poslova.</p> <p>Uspostavljeni su međunarodni programi razmjene (Erasmus, Western Balkanship i dr.). Brojni su međunarodni i nacionalni projekti u tijeku te se iz tih izvora financiraju i dodatne mobilnosti akademskog osoblja.</p>	
Slabe strane:	
<p>Zbog četverogodišnjeg 1. ciklusa studija otežana je razmjena studenata s VŠU gdje se 1. ciklus izvodi kao trogodišnji studij.</p> <p>Iskustva s međunarodnih razmjena nisu objavljena putem web stranica.</p>	
Preporuke za unapređenje:	
<p>U cilju bolje promocije međunarodnih suradnji, na web stranicama Univerziteta i Tehnološkog fakulteta objavljavati sadržaje i organizirati predavanja s opisom iskustava kandidata koji su boravili na inozemni VŠU i stranaca koji su boravili na Tehnološkom fakultetu u Banjoj Luci.</p>	
KRITERIJUM 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata	
Ocjena ispunjenosti:	IV

3.3 Izvještaj o akreditaciji studijskog programa 2. ciklusa

Naziv studijskog programa:	Nivo studija:	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija:
Prehrambeno inženjerstvo	2.ciklus	Master prehrambenog inženjerstva-300 ECTS

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)

- 1.1. Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.
- 1.2. Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.
- 1.3. Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutrašnji učesnici doprinose kvalitetu studijskih programa, te definiše način uključivanja spoljnih učesnika u tome.

Dobre strane:

Univerzitet u Banjoj Luci ima usvojenu i jasno definiranu politiku kvaliteta, a predmetni pravni akti objavljeni su na web stranicama Univerziteta i odnose se na sve sastavnice.

Na web stranici su uz ostale dokumente objavljeni i: [Statut Univerziteta u Banjoj Luci](#), [Odluka o formiranju Komiteta za osiguranje kvaliteta](#), [Strategija obezbjeđenja kvaliteta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), [procedura za praćenje i unapređenje kvaliteta, kao i obrasci za praćenje pokazatelja kvaliteta \(https://www.unibl.org/sr/univerzitet/osiguranje-kvaliteta/sistem-kvaliteta\)](#), [Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025. godine](#) .

Redovne godišnje aktivnosti obezbjeđenja kvaliteta su Studentska anketa o kvaliteti nastavnog procesa, Samoevaluacioni izvještaj Univerziteta, Prikupljanje i obradu pokazatelja kvaliteta te Organizovanje seminara, tribina i radionica na teme iz osiguranja kvaliteta.

Na nivou Univerziteta uspostavljena je i Kancelarija za osiguranje kvaliteta (KoK) sa zaposlenim koordinatorom za osiguranje kvaliteta, a imenovani su i koordinatori kvaliteta u organizacionim jedinicama (fakultetima i akademiji).

Politika kvaliteta aktivno služi promociji istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija. U potpunosti je transparentna i predviđa uključivanje vanjskih dionika. Kao preduvjet za osiguranje kvaliteta poučavanja, za upis na 1. ciklus studija provodi se prijemni – kvalifikacioni ispit iz matematike i kemije.

Slabe strane:

Izveštaj o internoj evaluaciji obiluje podacima ali nije u potpunosti prikladan za evaluaciju studijskog programa jer ne sadrži analize godišnjih indikatora iz sustava kvaliteta. Iz podataka u ovakvom izveštaju teško je provoditi analize uspješnosti i donositi strategije razvoja utemeljene na pouzdanim indikatorima.

Zbog objektivnih razloga (manji broj srednjoškolaca, manji broj upisanih studenata, nedovoljan broj prerađivačkih privrednih kapaciteta za prijem svih studenata na studentsku praksu i zapošljavanje, komplicirane procedure za suradnju s privredom i dr.) Tehnološki fakultet djeluje u ograničenim uvjetima i otežano mu je daljnje podizanje kvaliteta rada u pojedinim područjima visokog obrazovanja.

Preporuke za unapređenje:

Samoevaluacijske izvještaje za naredni akreditacijski ciklus treba popunjavati višegodišnjim brojčanim analizama i usporedbama indikatora za ocjenu kvaliteta. Iz ovakvih analiza moraju biti vidljivi trendovi porasta ili pada indikatora za pojedine aktivnosti.

Sve aktivnosti potencijalno korisne za privlačenje uspješnih srednjoškolaca, suradnje s privrednim i inozemnim partnerima potrebno je pojačano predstavljati na web stranici Tehnološkog fakulteta.

Pokretanje procedura za izmjene univerzitetskih i fakultetskih dokumenata koje bi omogućile uspješnije suradnje s privrednim i inozemnim subjektima trebalo bi provesti u što kraćem roku.

KRITERIJUM 1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

III

2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)

- 2.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane.
- 2.2. Studijski programi su usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnih reformskih procesa.
- 2.3. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definisani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.
- 2.4. Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacionim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).

2.5. Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (podijeljeno prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obavezne i specifične opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima naučne/umjetničke oblasti.

2.6. Visokoškolska ustanova obezbjeđuje: interdisciplinarnost/ multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešće studenata u naučno/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.

Dobre strane:

Prema Izvještaju o internoj evaluaciji u kreiranju studijskih programa sudjelovale su sve zainteresirane strane. Pored akademskog osoblja, aktivno učestvuju predstavnici diplomiranih inženjera prehrambene tehnologije zaposleni u privrednim subjektima i studenti prvog i drugog ciklusa studija, preko svojih predstavnika u komisijama za izrade elaborata i predstavnika u naučno-nastavnom vijeću fakulteta (prilog – Odluka o imenovanju Komisije za izradu Elaborata).

Studijski programi usklađeni su sa generičkim deskriptorima kvalifikacijskih razina iz kvalifikacijskog okvira u BiH (Sarajevo, studeni 2010.). Usklađeni su i sa ishodima učenja, strategijom razvoja Univerziteta, naučnim i obrazovnim standardima, srodnim programima iz BiH i inozemstva i potrebama privrede. Izvođenje inoviranog studijskog programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, za prvu generaciju studenata krenulo je 2017./2018. akademske godine.

Ciljevi i ishodi učenja studijskih programa, kao i ishodi učenja na pojedinim predmetima jasno su definirani i prikazani u matričnom obliku u izvještaju o internoj evaluaciji.

Nastavni plan i program za svaku studijsku godinu sadrži potpune opise nastavnih predmeta, studentskih obveza, opterećenja i sve ostale podatke prema međunarodnim standardima.

Studentima je omogućena studentska praksa, uključivanje u naučne, promotivne i sportske aktivnosti.

Slabe strane:

Prema informacijama prikupljenim u razgovorima s različitim grupama, Komisija je mišljenja da je nedovoljno privrednih subjekata bilo aktivno uključeno u inoviranje studijskih programa. Dio prikupljenih informacija je iz usmenih neformalnih razgovora za koje ne postoji pisani trag o iskazima stavova partnera iz privrede.

Preporuke za unapređenje:

Buduću komunikaciju s partnerima iz privrede i prakse potrebno je provoditi i pisanim putem te dokumentirati teme i zaključke vezane za unaprjeđenje studijskih programa.

KRITERIJUM 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

III

3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)

- 3.1. Akademsko osoblje koje izvodi nastavu je prethodno pripremljeno i motivisano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata.
- 3.2. Akademsko osoblje motiviše i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, naučno-istaživačkom i nastavno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konsultacije i podršku.
- 3.3. Studenti se ocjenjuju kroz javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje, kao i kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa.
- 3.4. Procedure ocjenjivanja regulišu: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i komisije, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje.
- 3.5. Visokoškolska ustanova ima proceduru koja definiše postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata određenog ciklusa studija, kao i prava obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.
- 3.6. Predstavnici studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje određenih odluka o studijskim programima.
- 3.7. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere.

Dobre strane:

Pokrajina Vojvodina sa Republikom Srpskom ima bilateralne sporazume. Oni imaju jednogodišnje projekte i traže da studenti budu uključeni.

Internim odlukama je reguliran gubitak iz biblioteke posuđene i izgubljene literature. Student je dužan donijeti isti naslov ili platiti 50 KM.

Studenti su i pravno i aktivno uključeni u sve strukture rada fakulteta, od promocije i odlučivanja do studentskih takmičenja i izbornih aktivnosti. Po dva predstavnika svake studijske godine uključena su u rad naučnog vijeća (8 studenata).

Slabe strane:

Malo je studenata na 2.ciklusu pa se, prema riječima sugovornika iz redova menadžmenta i nastavnika, nastava više izvodi konsultativno. Većina studenata radi, na temelju razgovora s njima rade se potrebne prilagodbe u izvedbi nastave.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje se intenzivirati potencijale za internacionalizaciju studija, povezivanje s drugim VŠU na kreiranje zajedničkih, atraktivnih studija i pojačano promoviranje pozitivnih primjera iz današnjih studija.

KRITERIJUM 3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta**OCJENA ISPUNJENOSTI:****III****4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)**

- 4.1. Upis studenata na studijski program bilo kojeg ciklusa vrši se na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterijuma koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa analiziranim društvenim potrebama i obezbijeđenim resursima za izvođenje programa. Konkurs za upis se javno objavljuje na Web stranici ustanove i u medijima.
- 4.2. Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, a što podrazumijeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja su uspostavljene. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.
- 4.3. Diplomiranim studentima se dodjeljuje dokument koji pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, te kontekst, nivo, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.

Dobre strane:

Studijski programi iz područja prehrambene tehnologije izvode se dugo i vidljivo je korištenje prethodnih iskustava u organizaciji nastave i transferu znanja. Nova [Pravila studiranja na I i II ciklusu akademskih studija](#) detaljno reguliraju sva područja studiranja.

Postoje procedure za priznavanje razdoblja studija u inostranstvu i na drugim VŠU.

Diplomiranim studentima dodjeljuju se diploma i dopunska isprava o studiju, a na zahtjev i prijevod dokumenata na strani jezik, uz naplatu.

Slabe strane:

Jedna studentica je bila na razmjeni studenata jedan semestar. Četiri predmeta je u inostranstvu položila, a dva predmeta je morala nadoknaditi kada se vratila u Banja Luku. Morala je svaki dan slušati predavanja jer nije bilo dobro isplanirano razdoblje u inostranstvu.

Procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja nisu uspostavljene.

Preporuke za unapređenje:

Obavezno dodatno urediti studentsku mobilost, priznavanje razdoblja studija i ECTS bodove stečene u inostranstvu.

Donijeti potrebne pravilnike i procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja radi rasterećenja nastavnog procesa i olakšavanja studentskog napredovanja kroz studij.

KRITERIJUM 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certifikovanje

Ocjena ispunjenosti:

III

5. Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)

5.1. Broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa je u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje.

5.2. Visokoškolska ustanova ima definisanu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijumima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijumima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unapređenje.

5.3. Akademsko osoblje je posvećeno istraživačkom, odnosno naučno-istraživačkom i umjetničkom radu, posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.

5.4. Administrativnom i pomoćnom osoblju je omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja.

Dobre strane:

Obveze i prava nastavnika i saradnika regulirane su [Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), a obveze i uvjeti napredovanja u naučno-nastavnim zvanjima [Pravilnikom o uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja](#).

Svi podaci o broju nastavnika, suradnika, neakadenskog osoblja i studenata prikazani su u Izvještaju o internoj evaluaciji i u materijalima koje su članovi Komisije zatražili tijekom posjete visokoškolskoj ustanovi (VŠU).

Iz dostavljenih dokumenata o pokrivenosti nastave i opterećenju nastavnika, vidljivo je da je na studijskom programu Prehrambeno inženjerstvo 2. ciklus angažovano 12 nastavnika, od čega svih 12 nastavnika, odnosno 100% ima ugovor o radu sa punim radnim vremenom.

Organiziraju se redovite godišnje edukacije za neakademske osoblje, a nekada i češće na njihov zahtjev.

Slabe strane:

Zbog prevelikog opterećenja nastavnim obvezama i ostalog prekovremenog rada ne razvijaju se ravnomjerno sva područja djelovanja. Pojedini zaposlenici uključeni u rad Uprave, Odbora, Komisija i druge aktivnosti nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Preporuke za unapređenje:

Pravnim aktima moguće je regulirati smanjenje nastavnog opterećenja za članove Uprave i drugih zahtjevnih angažmana u radu fakulteta.

Omogućiti svim zaposlenicima iz reda akademskog osoblja ravnopravno uključivanje u istraživačke projekte, a projektne ideje generirati s tim ciljem.

KRITERIJUM 5. Ljudski potencijali

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)

6.1. Resursi za izvođenje studijskog programa koji u skladu sa Preporukama Agencije o kriterijumima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje su dovoljni i dostupni studentima.

6.2. Obavezna i specifična potrebna opremu za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/uže naučne oblasti je dostupna. Visokoškolska ustanova, obezbjeđuje obaveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.

6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.

6.4. Visokoškolska ustanova prati realizaciju plana ulaganja u fizičke resurse i opremu za naučno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.

6.5. Visokoškolska ustanova obezbeđuje kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.

Dobre strane:

Sudjelovanje u međunarodnim i nacionalnim istraživačkim i stručnim projektima, redovito se kontrolira i unosi u evidenciju o zaposlenom nastavnom osoblju (web stranica: [Link 1](#), [Link 2](#)), a ukupni pregled najznačajnijih pokazatelja se može vidjeti na web stranici i u Izvještaju o internoj evaluaciji.

Fakultet na web stranici ima objavljen katalog istraživačke opreme s fotografijama opreme i kratkim opisima područja korištenja.

Fakultet ima na raspolaganju 18 laboratorija, 6 učionica i dvije informatičke učionice, a studentima su tijekom rada stalno na raspolaganju izvođača nastave i tehničko osoblje.

Prema informacijama dobivenim u razgovorima s brojnim sugovornicima, plan ulaganja u nastavnu i istraživačku opremu ažurira se i usvaja u zavisnosti o istraživačkim projektima i ostalim prihodima. Odluke se donose transparentno ali zbog teme projektnih istraživanja i ugovornih obveza po projektima, nisu uvijek u skladu s ciljevima podjednakog razvoja svih nastavnih područja i sadržaja.

Akademskom osoblju i studentima na raspolaganju je i oprema privrednih partnera i drugih VŠU, u skladu sa sklopljenim ugovorima o suradnji. U slučaju iznošenja opreme s matičnog fakulteta korisnici potpisuju revers s podacima o rokovima korištenja i kretanju opreme.

Slabe strane:

Ne razvijaju se ravnomjerno sva područja djelovanja. Pojedini zaposlenici nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Preporuke za unapređenje:

Neophodno je u proporcionalnoj mjeri finansijskim sredstvima podupirati sve nastavnike i suradnike u uključivanju u istraživanja na projektima kao i u objavljivanje rezultata istraživanja. Svi trebaju biti uključeni u istraživanja na projektima.

KRITERIJUM 6. Resursi i finansiranje

Ocjena ispunjenosti:

III

7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)

7.1. Sistem redovnog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektima studijskih programa (o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zadovoljstvu studenata, zapošljivosti

svršenih studenata i slično) je uspostavljen i koristi se za unapređenja kvaliteta studijskih programa.

- 7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra, kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.

Dobre strane:

Na tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci diplomiralo je 1996 studenata, master rad obranilo 46 studenata, magistrirao je 101 student i doktoriralo je 53 kandidata.

Svi potrebni podaci se redovito prikupljaju i analiziraju. Iz objektivnih razloga neke informacije poput zapošljivosti svršenih studenata nisu u potpunosti relevantne.

Studentsku populaciju čine pojedinci iz različitih dijelova BiH, a na zavodu za zapošljavanje se evidentira samo domicilne studente i povratnike s drugih studija iz zemlje i inozemstva.

Podaci o zaposlenicima prikupljaju se i analiziraju redovito, a kratki osvrt na brojčana stanja prikazana je u komentarima za kriterij br. 5.

Slabe strane:

Na web stranici je objavljen materijal iz elaborata o studijskom programu, ali ne ažuriraju se svi podaci za svaku akademsku godinu. Izmjene podataka se odnose na izvođače nastave i eventualne promjene prezimena postojećih izvođača.

Preporuke za unapređenje:

Popis literature i ostale važne informacije za učenje potrebno je najmanje jednom godišnje ažurirati u informacijama o studijskom programu na web stranici.

KRITERIJUM 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

III

8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)	
8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni. Minimum 50% od ukupnih informacija je na engleskom jeziku.	
Dobre strane:	
<p>Aktivnosti Tehnološkog fakulteta predstavljene su putem web stranice. Informacije su uglavnom ažurne i uključuju linkove na predmetne teme i dokumente.</p> <p>Objavljeni su svi važni pravni akti i informacije kao i informacijski paket za studente sa svim relevantnim informacijama o upisima i sadržajima pojedinih studijskih programa.</p> <p>Na web stranici Tehnološkog fakulteta prikazani su svi relevantni podaci o akademskom osoblju, njihovom godišnjem angažmanu u nastavi, istraživačkom radu i objavljenim naučnim radovima. Podaci su objavljeni latiničnim i ćirilničnim pismom, a veliki dio informacija je objavljen i na engleskom jeziku.</p>	
Slabe strane:	
Zaposlenicima i studentima se putem web stranice daju informacije o mogućim programima međunarodne razmjene i aktualnim natjecajima. Na web stranici nisu pronađene informacije o iskustvima i svjedočenjima o pojedinim programima, zemljama i institucijama, domaćinima te o iskustvima kandidata korisnika prethodnih stipendija.	
Preporuke za unapređenje:	
Putem web stranice objavljivati iskustva kandidata koji su sudjelovali u programima međunarodne razmjene.	
KRITERIJUM 8. Informisanje javnosti o studijskim programima	
Ocjena ispunjenosti:	IV

9. Kontinuirano praćanje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)	
9.1. Procedure za periodičnu evaluaciju, unapređenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa su uspostavljene. Procedure uključuju mišljenja studenata i drugih unutrašnjih i spoljnih zainteresiranih strana.	
9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plan i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja	

studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unapređenja istog.

9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje diplomiranih studenata i sl.

9.4. Kvalitet, savremenost i dostupnost resursa se evaluiraju putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.

Dobre strane:

Tehnološki fakultet ima jasno uspostavljene i dokumentirane procedure za praćenje i unaprjeđenje kvaliteta studijskih programa.

Podaci se redovito analiziraju, a unaprjeđenja se odobravaju formalnim odlukama na različitim nadležnim tijelima i provode u vrlo kratkom roku.

Studijski programi i provedba nastavnog procesa se interno evaluiraju po završetku svakog semestra. Vanjske dionike kontaktira se povremeno usmenim putem, a tijekom odlučivanja o izmjenama programa aktivno se uključuju pojedini partneri iz privrede.

Internationalizacija i međunarodna suradnja aktivno se provode i prate s ciljem intenziviranja i mogućih poboljšavanja. Redovitim anketiranjem zaposlenika i studenata prate se rezultati provedbe strategije i akcijskih planova.

Slabe strane:

Iako Tehnološki fakultet ulaže znatan trud u poboljšanja nastavnog procesa postoje mogućnosti za kvalitetnije uključivanje privrednih subjekata.

Neravnomjerno su zastupljene pojedine industrijske grane i aktivnosti u konzultacijama i izmjenama sadržaja. Izvođači nastave nemaju dovoljno vremena i mogućnosti uvoditi planirana unaprjeđenja.

Preporuke za unapređenje:

Potrebno je nastaviti provoditi anketiranje i analiziranje odgovora privrednih subjekata uz precizno i sustavno dokumentiranje planiranih smjerova, planova i aktivnosti u cilju poboljšanja studijskih sadržaja.

KRITERIJUM 9. Kontinuirano praćenje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3)	
<p>10.1. Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu se promovira i unapređuje putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva.</p> <p>10.2. Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.</p> <p>10.3. Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji Izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unapređenje.</p>	
<p>Dobre strane:</p> <p>Mobilnost zaposlenika i studenata snažno se promovira putem web stranica i redovitih poticajnih mjera. Natječajni za međunarodne stipendije i programe mobilnosti objavljuju se redovito.</p> <p>Univerzitet ima uspostavljen Ured za međunarodnu suradnju koji u potpunosti servisira potrebe kandidata, od rješavanja pitanja viza, međunarodnih osiguranja i svih ostalih administrativnih poslova.</p> <p>Postoji procedura. Sve ide preko informacionog sistema za prijavu kandidata, a izbor se vrši na Univerzitetu. Uvijek se daje prednost kolegama koji nisu učestvovali na razmjenama.</p> <p>Uspostavljeni su međunarodni programi razmjene (Erasmus, Western Balkanship i dr.). Brojni su međunarodni i nacionalni projekti u tijeku te se iz tih izvora financiraju i dodatne mobilnosti akademskog osoblja.</p>	
<p>Slabe strane:</p> <p>Zbog četverogodišnjeg 1. ciklusa studija otežana je razmjena studenata sa VŠU gdje se 1. ciklus izvodi kao trogodišnji studij. Iskustva s međunarodnih razmjena nisu objavljena putem web stranica.</p>	
<p>Preporuke za unapređenje:</p> <p>U cilju bolje promocije međunarodnih suradnji, na web stranicama Univerziteta i Tehnološkog fakulteta objavljavati sadržaje s opisom iskustava kandidata koji su boravili na inozemnim VŠU i stranaca koji su boravili u Banja Luci, a moguće je i organizirati predavanja kolega koji su boravili u inostranstvu.</p>	
KRITERIJUM 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata	
Ocjena ispunjenosti:	IV

4. Preporuke za akreditaciju

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju i posjete visokoškolskoj ustanovi i uvida u realno stanje od strane Komisije stručnjaka, utvrđen je sljedeći nivo ispunjenosti zahtjeva standarda i kriterijuma:

STUDIJSKI PROGRAM	NIVO ISPUNJENOSTI ZAHTJEVA									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije	III	III	III	IV	IV	III	III	IV	IV	IV
2. Prehrambeno inženjerstvo	III	III	III	III	IV	III	III	IV	IV	IV

Komisija na osnovu uvida u dokumentaciju i obavljenog vanjskog vrednovanja studijskih programa, **preporučuje** akreditaciju studijskih programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije prvi ciklus i Prehrambeno inženjerstvo drugi ciklus Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

Članovi Komisije:

Prof. dr Husejin Keran

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

Prof. dr Selma Čorbo

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Damir Magdić

međunarodni stručnjak, član

Dr Emina Boškailo

stručnjak iz reda privrede i prakse, član

Omar Zerem, MA

student, član

